

Πώς δημιουργήθηκε το πολεοδομικό χάος της Αθήνας - Τα κτίρια «στολίδια» που χάθηκαν για πάντα (φωτό)

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Προσκυνήματα-Οδοιπορικά-Τουρισμός](#)

Ο χρυσός αιώνας της Αθήνας ήταν ο 19ος. Μέσα σε 50 χρόνια ένα μικρό χωριό στους πρόποδες της Ακρόπολης μετατράπηκε σε ευρωπαϊκή πρωτεύουσα με ανάκτορα, νεοκλασικά μέγαρα, βουλεβάρτα και μερικά από τα ομορφότερα δείγματα νεοκλασικισμού στον κόσμο - που τότε ήταν και απολύτως της μόδας.

Όμως η ανάπτυξη, η ανοικοδόμηση, ο υπερβολικός εκμοντερνισμός, το οικονομικό συμφέρον, αλλά και ο πόλεμος και η έλλειψη χρημάτων συνετέλεσαν ώστε μερικά

θαυμάσια κτίρια να χαθούν για πάντα. Κτίρια που αν είχαν διατηρηθεί η εικόνα της Αθήνας θα ήταν διαφορετική, σίγουρα ομορφότερη.

Ξενοδοχείο Ακταίου

Το χαρακτηριστικότερο παράδειγμα εμβληματικού χαμένου κτιρίου. Βρισκόταν στο Νέο Φάληρο -στη θέση όπου σήμερα υπάρχει ιδιωτικό νοσοκομείο- και είχε χτιστεί σε σχέδια του Πάνου Καραθανασόπουλου (μαθητή του Τσίλερ) στα πρότυπα των παραλιακών palace ξενοδοχείων που ανθούσαν στις ευρωπαϊκές λουτροπόλεις. Εγκαινιάστηκε το 1903 και για δεκαετίες ήταν το κέντρο της αναψυχής για την ελίτ της Αθήνας, αλλά και των υψηλών επισκεπτών -εστεμμένων, επιχειρηματιών, ζάπλουτων της εποχής- από όλη την Ευρώπη. Είχε 160 δωμάτια, μεγάλες αίθουσες δεξιώσεων, κήπους και παραλία.

Η παρακμή του ξεκίνησε λίγο πριν τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, στη διάρκεια του οποίου έπαθε εκτεταμένες ζημιές από βομβαρδισμούς. Μετά τον πόλεμο η κατεστραμμένη και πάμφτωχη Ελλάδα δεν μπορούσε να συντηρήσει ένα τέτοιο οικοδόμημα και έτσι το ξενοδοχείο εγκαταλείφθηκε.

Μέγαρο Νεγρεπόντη

(25η Μαρτίου 1955)

Η μεγαλύτερη απώλεια στην Πλατεία Συντάγματος είναι το μέγαρο αυτό που χτίστηκε το 1880 και κατεδαφίστηκε το 1956. Ανήκε στην εποχή που η λεωφόρος Αμαλίας ήταν η επίσημη «βόλτα» των Αθηναίων που περπατούσαν έχοντας στη μία πλευρά τον Βασιλικό Κήπο και στην άλλη πολυτελείς κατοικίες. Εδώ κατοικούσαν προτού χτιστεί το ανάκτορο Διαδόχου (το 1897) ο μετέπειτα Κωνσταντίνος Α' και η σύζυγός του Σοφία. Στη συνέχεια, και μέχρι το 1940, στέγασε το υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας. Στη θέση του χτίστηκε πολυκατοικία το 1959.

Βίλα Μαργαρίτα

(Από το 1950 στο σήμερα)

Χτίστηκε στα πρώτα χρόνια του 20ού αιώνα και ανήκε σε Αρμένιο έμπορο. Βρισκόταν στη συμβολή των λεωφόρων Βασιλίσσης Σοφίας (τότε Κηφισίας) και

Μεσογείων. Απολύτως ασυνήθιστη εικόνα για την Αθήνα, θύμιζε κάστρο, είχε πύργους και πολεμίστρες, και ήταν -φυσικά- χτισμένο από πέτρα. Πέρασε στην ιδιοκτησία του επιχειρηματία Ευστάθιου Λάμπα (ιδρυτή του ξενοδοχείου Μεγάλη Βρετανία) και στη συνέχεια στις κόρες του. Κατά τη δεκαετία του '60 μεγάλο μέρος των κήπων του απαλλοτριώνεται για τη διαπλάτυνση των λεωφόρων. Οι κληρονόμοι πωλούν τον πύργο το 1970 και οι νέοι ιδιοκτήτες (η Κτηματική Τράπεζα) αποφασίζουν αμέσως την κατεδάφισή του. Στη θέση του στέκει σήμερα το 9όροφο κτίριο της Εθνικής Τράπεζας.

Δημοτικό Θέατρο Αθηνών

Στο σημείο που σήμερα υπάρχει η πλατεία Κοτζιά, η ανοιχτή ανασκαφή και το υπόγειο πάρκινγκ, βρισκόταν το Δημοτικό Θέατρο. Σε σχέδια του Τσίλερ και χρηματοδότηση από τον Ανδρέα Συγγρό (λέγεται ότι ο τραπεζίτης θυσίασε πολλούς εσωτερικούς χώρους, μίκρυνε τη σκηνή και σχεδόν εξαφάνισε τα καμαρίνια των ηθοποιών προκειμένου να δημιουργηθούν καταστήματα και γραφεία που τα εκμεταλλευόταν ο ίδιος), εγκαινιάστηκε το 1888 και η τύχη του ήταν από την αρχή... στραβή. Εκτός από τις παρεμβάσεις του Συγγρού, το θέατρο υπέφερε εξ αρχής από έλλειψη χρημάτων -που καθυστέρησαν σημαντικά την ανέγερσή του-, η λιτή του διακόσμηση του στερούσε κάθε μεγαλοπρέπεια με αποτέλεσμα να μην αποκτήσει ποτέ την αίγλη που του άξιζε, ενώ στην επίσημη πρεμιέρα του 1888 ο βασιλιάς Γεώργιος κοιμήθηκε και ενοχλούσε με το ροχαλητό τους θεατές. Το 1901 εγκαινιάζεται το Βασιλικό (σήμερα Εθνικό) Θέατρο και το Δημοτικό αποκτά και επισήμως δεύτερο ρόλο. Το 1922 φιλοξένησε πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία οι

οποίοι, μέσα στην ταλαιπωρία τους και λόγω του σκληρού χειμώνα, άναβαν φωτιές στο εσωτερικό προκαλώντας μεγάλες ζημιές.

Για να συμπληρωθεί η κακοτυχία, η θέα ενοχλούσε τον τότε δήμαρχο Κωνσταντίνο Κοτζιά (το γραφείο του έβλεπε στο πίσω μέρος του θεάτρου), αλλά και τον τότε διοικητή της Εθνικής Τράπεζας Ιωάννη Δροσόπουλο που είχε το γραφείο του ακριβώς απέναντι, στην οδό Αιόλου. Έτσι, το 1940 το θέατρο κατεδαφίστηκε και, κατά παράξενα ειρωνικό τρόπο, η πλατεία πήρε το όνομα του ανθρώπου που το εξαφάνισε.

Μέγαρο Πεσμαζόγλου

(Από το 1955 στο σήμερα)

Βρισκόταν στη γωνία της Βασιλίσσης Σοφίας με την Ηρώδου Αττικού και χτίστηκε το 1900 σε σχέδια του Ερνέστου Τσίλερ από τον επιχειρηματία Ι. Πεσμαζόγλου. Σκοπός ήταν η ενοικίαση πολυτελών διαμερισμάτων σε ξένους. Από τα πρώτα τέτοια κτίρια μεγάλης κλίμακας στην πόλη και με χαρακτηριστικό τον πυργοειδή τρούλο στη γωνία του, «τεμαχίστηκε» κατά τη δεκαετία του 1960 και στο γωνιακό του τμήμα, που κατεδαφίστηκε, χτίστηκε κτίριο γραφείων. Το άλλο τμήμα, που κατά την κατοχή στέγασε τη γερμανική πρεσβεία (φωτ.) διατηρείται

μέχρι σήμερα.

Βίλα Θων

(Από το 1955 στο σήμερα)

Βρισκόταν στη γωνία της Βασιλίσσης Σοφίας με την Ηρώδου Αττικού και χτίστηκε το 1900 σε σχέδια του Ερνέστου Τσίλερ από τον επιχειρηματία Ι. Πεσμαζόγλου. Σκοπός ήταν η ενοικίαση πολυτελών διαμερισμάτων σε ξένους. Από τα πρώτα τέτοια κτίρια μεγάλης κλίμακας στην πόλη και με χαρακτηριστικό τον πυργοειδή τρούλο στη γωνία του, «τεμαχίστηκε» κατά τη δεκαετία του 1960 και στο γωνιακό του τμήμα, που κατεδαφίστηκε, χτίστηκε κτίριο γραφείων. Το άλλο τμήμα, που κατά την κατοχή στέγασε τη γερμανική πρεσβεία (φωτ.) διατηρείται μέχρι σήμερα.

Οικία Σαριπόλου

Από τα ελάχιστα δείγματα νεογοτθικού ρυθμού στην Αθήνα, η οικία Σαριπόλου βρισκόταν στη βορειοδυτική γωνία Πατησίων και Χαλκοκονδύλη. Ανήκε στον νομικό Ιωάννη Σαρίπολο και χτίστηκε περίπου το 1870. Πέρασε στις κόρες του και το 1908 έφυγε από την ιδιοκτησία της οικογένειας.

Άντεξε σχεδόν 90 χρόνια προτού κατεδαφιστεί το 1956 για να δώσει τη θέση του σε ένα ακόμα απρόσωπο και κακοσυντηρημένο κτίριο γραφείων, από αυτά που γέμισαν την Πατησίων μετά το 1960. Η Αθηνά Σαρίπολου-Λίβα, μία από τις κόρες του Ιωάννη, απαθανάτισε σε υδατογραφίες το εσωτερικό και το εξωτερικό του πατρικού της σπιτιού.

Οικία Τσοποτού

Ένα από τα πιο ιδιαίτερα και ξεχωριστά σπίτια βρισκόταν στη γωνία Πειραιώς και Μενάνδρου. Ο άγνωστος αρχιτέκτονας είχε αντιγράψει το Μνημείο του Λυσικράτη στην Πλάκα. Το οίκημα άντεξε ακριβώς 100 χρόνια, από το 1870 μέχρι το 1970 που κατεδαφίστηκε. Στη θέση του, άλλο ένα απρόσωπο πολυόροφο κτίριο.

Ακόμη 2 κτίρια που χαιρόμαστε αφάνταστα που διατηρήθηκαν

Πείτε το τύχη, πείτε το αρχιτεκτονική αξία, δύο θαυμάσια μέγαρα επιβίωσαν μέχρι τις μέρες μας και μπορεί ο καθένας να τα επισκεφθεί.

Νομισματικό Μουσείο / Ιλίου Μέλαθρον

Το υπέροχο αυτό οικοδόμημα (αναγεννησιακού ρυθμού με στοιχεία νεοελληνικού νεοκλασικισμού) σχεδιάστηκε από τον Τσίλερ ως κατοικία του διάσημου Ερρίκου Σλίμαν, του ερευνητή και ερασιτέχνη αρχαιολόγου που ανακάλυψε τον θησαυρό της αρχαίας Τροίας.

Το μέγαρο ολοκληρώθηκε το 1881 και στη διακόσμησή του ενσωματώνει στοιχεία - μωσαϊκά, ζωγραφικές συνθέσεις, αγάλματα κ.λπ.- από αρχαιολογικά θέματα, τρωικά και μυκηναϊκά ευρήματα, πομπηιανές τοιχογραφίες κ.ά. Θεωρείται από τα τελειότερα δημιουργήματα του Τσίλερ.

Από το 1926 ανήκει στο ελληνικό δημόσιο που στέγασε εκεί το Συμβούλιο της Επικρατείας και τον Άρειο Πάγο μέχρι το 1981. Μετά από πολύχρονη αποκατάσταση των εκτεταμένων φθορών εγκαταστάθηκε εκεί το 1998 το Νομισματικό Μουσείο.

Βίλα Ιλίσια

Η Sophie de Marbois-Lebrun, η γνωστή μας Δούκισσα της Πλακεντίας, εγκαταστάθηκε στην Αθήνα το 1837 και παρήγγειλε στον αρχιτέκτονα Σταμάτη Κλεάνθη την οικοδόμηση έξι κτιρίων. Ανάμεσά τους το Μέγαρο Δουκίσσης Πλακεντίας στην Πεντέλη και η Villa Ilissia, το χειμερινό της ανάκτορο, στη σημερινή λεωφόρο Βασιλίσσης Σοφίας που την εποχή εκείνη ήταν από τα ομορφότερα βουλεβάρτα της πόλης με ιδιωτικές επαύλεις και δημόσια κτίρια.

Κτίσμα λιτό και επιβλητικό, ολοκληρώθηκε το 1848 και πέρασε στην κυριότητα του ελληνικού δημοσίου μετά τον θάνατο της Δούκισσας το 1854. Στέγαζε τη Σχολή Ευελπίδων και άλλες στρατιωτικές αρχές. Από το 1930 στεγάζει το Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο.

Πηγή: pronews.gr , iellada.gr